

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Solvuntur argumenta circa immendiatum objectum Spei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

re, arguitur ad actum Spei.

ergo objectum Spei non solum est Deus, sed etiam visio, Spes quippe pertinet ad amorem concupiscentia, & visio est realis adeptio & possessio Dei. Antecedens probatur, tum quia adeptio conducit ad consequendum bonum concupitum, non minus, imo magis quam medium ad consequendum finem, ergo habet rationem boni respectu concupiscentis, saltem sicut medium, licet non sit medium quod ordinatur ad adeptionem, cum sit ipsa adeptio.

SECTIO TERTIA.

Solvuntur argumenta circa immediatum objectum Spei.

I. Inter finem qui & quo nulla intercedit prioritas.

AD primum argumentum Durandi: Jam constat ex nostra suppositione initio Sectionis praecedentis positam, non esse inter illa duo ultimam prioritatem, sed utrumque Deum scilicet & visionem constare unum objectum, & finem integrum.

II. Amari nequit Deus propter nos ut propter ultimum finem.

Ad confirmationem: Respondeo primo ex Valentia hic, parte 1. ad 1. Durandi, negando minorem; licet enim Deus non possit amari amore concupiscentia propter nos, ut propter ultimum finem, potest tamen amari a nobis ita ut ipse sit ultimus finis, quem nobis appetimus, ut nos perficiat, & hoc modo talis amor non est inordinatus, quia per illum non referimus Deum ad nos ipsos tanquam ad ultimum finem, sed potius volumus & speramus eum, qui est ultimus finis noster, ut nos perficiat.

Omne bonum, quodcumque deum illud sit, est alicui bonum.

Pro cuius explanatione advertunt bene aliqui, omne bonum, etiamsi sit summum, & finis ultimus esse alicui bonum, ideoque ordinari potest ad aliud ut ad finem cui, quia est ejus bonum ejusque perfectivum, non tamen potest ordinari ad aliud ut ad finem cuius gratia, quia id quod ordinatur ad aliud ut ad finem cuius gratia, est medium respectu illius, & ita esset perversio ordinare Deum, qui est ultimus finis omnium, ad aliquid aliud, ut ad finem cuius gratia, quia sequeretur ultimum finem fieri medium respectu alterius. Haec vero ratio non habet locum in Deo, cum ordinatur ad aliud, ut ad finem cui, quia, ut optime notavit Scotus in 3. d. 26. quaest. unica, §. Ad quaestionem igitur, non ordinatur ad talem finem, ut ad summum bonum, vel perfectionem suam, sed potius ad perficiendum ipsum, sicut aliqui dicunt substantiam ordinari ad accidens, ad ipsum scilicet sustentandum. Hinc non habet Deus rationem medii respectu nostri, sed potius ultimi finis, quia est volitus a creatura, ut ultimus finis, & summum illius bonum. Pro quo etiam videtur posse dici solent 3. parte, quaest. 1. art. 3. ad explicandum quo pacto sit intelligendum Verbi Incarnationem fuisse ordinatam ad nostram salutem ut ad finem.

Deum appetimus ut aliquid a quo perficiamur.

Ad secundum nego minorem: ad probationem concedo debere esse aliquid, quod vel sit actio, vel habeat modum actionis conjungentis, quod dico propter pecuniam, vel agrum exempli gratia, quae nobis conjunguntur ratione possessionis, quae non est proprie actio, imo nec quid realiter inharrens, sed vel denominatio extrinseca, vel quid morale conveniens nobis secundum moralem existimationem, ut in honore, qui est in honorante, & in fama, quae est in ex-

Deus est summum nostrum bonum, & finis ultimus.

trinseco subjecto, & sit praesens per relationem ad eum, ad quem pertinet. Debet ergo esse possessio vel moralis, vel per actum vitalem, vel aliquid aliud quod sit sufficiens conjunctio, attentata naturam boni concupiti. Nego tamen talem actionem seu possessionem solum habere rationem immediati objecti, ratio est, quam supra assignavimus, quia scilicet actio, qua nobis conjungitur bonum, & qua fit bonum nostrum, comparatur cum tali bono ut finis quo, cum fine qui, & constituit cum eo unum finem totalem & integrum, ideoque licet videatur intercedere, inter nos & illud bonum, re tamen vera non intercedit, nec impedit quo minus illud bonum sit immediatum objectum amoris concupiscentiae, & Spei.

III. De bono a nobis distincto non delectamur nisi ratione alicuius illud nobis conjungentis.

Ad tertium respondeo non esse opus, ut objectum Spei sit futurum secundum suam entitatem: aurum enim, quod ab Indiis speratur advehendum, jam praexistit; sufficit ergo quod sit futurum secundum possessionem, & sic Deus est objectum Spei, in quantum scilicet est bonum per visionem possidendum; ex quo non sequitur quod visio sola sit objectum Spei, sed Deus per visionem possidendus, sicut nec sola possessio auri est objectum Spei humanae, sed aurum possidendum, licet ipsa visio & possessio sperentur tanquam id quo finis est possidendus.

trifeco subjecto, & sit praesens per relationem ad eum, ad quem pertinet. Debet ergo esse possessio vel moralis, vel per actum vitalem, vel aliquid aliud quod sit sufficiens conjunctio, attentata naturam boni concupiti. Nego tamen talem actionem seu possessionem solum habere rationem immediati objecti, ratio est, quam supra assignavimus, quia scilicet actio, qua nobis conjungitur bonum, & qua fit bonum nostrum, comparatur cum tali bono ut finis quo, cum fine qui, & constituit cum eo unum finem totalem & integrum, ideoque licet videatur intercedere, inter nos & illud bonum, re tamen vera non intercedit, nec impedit quo minus illud bonum sit immediatum objectum amoris concupiscentiae, & Spei.

Bonum alicui & variis modis potest nobis conjungi.

Res est ejus possessio unita integrum finem constituent.

IV. Quidam sic objectum totale tristitia damnatorum.

V. Hoc objectum, nempe Deus non visus, est malum damnatum.

Quomodo timor differt a tristitia.

VI. Non requiritur ut bonum speratum sit futurum secundum suam entitatem.

VII. Quidam sic objectum desperationis.

VIII. Deus intrinsece spectat ad objectum immediatum Spei.

IX. Non solum Deus, sed etiam visio ingreditur finem nostrum ultimum.

Ad confirmationem de timore & tristitia damnatorum respondeo, sicut objectum totale delectationis beatorum, ut statim dicam, est Deus visus, ita ut delectatio immediate attingat & Deum & visionem, sic etiam objectum totale tristitia damnatorum est Deus non visus, seu privatio hujus summi boni, quod est Deus visus, ita ut tristitia immediate attingat Deum, ut subest privationi visionis.

Neque contra hoc habet vim quod objici posset, Deum scilicet secundum se non esse nobis malum, & consequenter nec immediatum objectum tristitia, licet namque Deus praecise sumptus secundum se non possit intelligi ut malus nobis, hoc tamen objectum, nempe Deus non visus, malum est damnatis, & praecipuum malum, scilicet damni, quod est carentia boni, quo ob suam culpam privantur. Timor etiam in via pro objecto immediato hoc totum habet, scilicet Deum non visum, & differt a tristitia, quia tristitia respicit privationem ut praesentem, timor vero ut futuram, in quo similitudinem habet cum Spe.

Ad tertium respondeo non esse opus, ut objectum Spei sit futurum secundum suam entitatem: aurum enim, quod ab Indiis speratur advehendum, jam praexistit; sufficit ergo quod sit futurum secundum possessionem, & sic Deus est objectum Spei, in quantum scilicet est bonum per visionem possidendum; ex quo non sequitur quod visio sola sit objectum Spei, sed Deus per visionem possidendus, sicut nec sola possessio auri est objectum Spei humanae, sed aurum possidendum, licet ipsa visio & possessio sperentur tanquam id quo finis est possidendus.

Ad confirmationem dico, desperationem habere pro objecto totum hoc, Deum non fore obtinendum per visionem, ita ut feratur etiam ad ipsum Deum. Ad loca illic citata respondeo, intelligenda esse de objecto Spei, & sine ut est res, non secludendo tamen finem ut adeptionem, quae est visio.

Ad argumenta secunda sententiae, & primo ad id quod ex Divo Thoma adducebatur, dico ad efficacitatem illius rationis sufficere, quod Deus, qui est infinitus pertineat intrinsece ad objectum Spei immediatum, quod etiam sufficit ut sit virtus Theologica.

Ad secundum nego antecedens quoad finem nostrum integrum, respectu amoris concupiscentiae; utraque autem probatio solum convincit Deum secundum se esse finem ultimum qui, sive ut rem, non autem convincit de fine ultimo ut est adeptio, quod satis ex probatione nostra conclusionis constare potest. Ad confirmationem nego

Tom. II.

Deum visus est summum bonum nostrum.

nego etiam antecedens, quia licet Deus ratione suae bonitatis intrinseca sit in se summè bonus, non tamen est bonum nostrum ut actu conveniens nobis, nisi actu nobis conjungatur, quod in patria fit per visionem. Ad probationem concedo ideo visionem esse nobis bonam, quia per eam ut adeptionem fit, ut Deus, qui in se summè est bonus, sit bonum nostrum, id est actu nobis conveniens: & idem proportionaliter est dicendum in exemplo de cibo & actu gustandi ibi adducto: itaque cum dicimus Deum per visionem esse bonum nostrum, non significamus ei addi aliquam bonitatem, in ordine ad nos, sed solum addi hoc quod est esse actu bonum nostrum, vel nobis conveniens. Cum autem Deus Abraham dixit se futurum ejus mercedem, aut sensus est, ego tibi mercedem accumulatissimam referam, unde Abraham respondit: Domine Deus quid dabis mihi: vel sensus esse potest formalis, & tunc in illa promissione adeptio & possessio ejusdem boni includitur, sicut si mercenario fieret promissio de pretio pro suo labore, includeretur possessio ejusdem pretii.

Illorum verborum, Ego sum merces tua magna nimis, duplex esse potest sensus.

X. Delectatio orta ex visione beatifica, non Deum solum, sed etiam visionem habet pro objecto.

Datur cognitio vel formaliter vel virtualiter reflectens supra visionem.

Duplex distingui debet delectatio de Deo.

XI. Bruto per visionem conjungitur color, quando de illo delectatur.

Ad tertium nego antecedens quoad delectationem de objecto adaequato. Ad primum medium in contrarium Respondeo art. 1. ait: visionem cognosci, sive quia actus potentiae immaterialis virtute reflectit supra se, & quando directè tendit in objectum, virtuali reflexione tendit in seipsum, ita ut visio in beatis duplex munus praestet respectu delectationis scilicet & objecti quod, in quantum est adeptio Dei, & conditionis sine qua non, in quantum est cognitio sui ipsius, sive quia cognoscitur per aliam cognitionem expressè reflexam, quae aequè inseparabiliter sequitur ad visionem ac ipsa delectatio, & sicut non potest voluntas beati intellectum avertere à cognitione Dei, ita neque à cognitione suae visionis, eum in hujusmodi suspensione non reperiatur ratio boni, saltem juxta potentiam ordinariam. Neque delectatio quae habetur de visione ita cognita est distincta ab ea quae consequitur ad visionem ut est adeptio Dei, quamvis verum sit delectationem hanc distingui ab alià delectatione, quae habetur de bonis Dei ut sunt bona ipsius, quae pertinet ad amorem amicitiae, & ad quam visio non concurrat ut adeptio & ex consequenti neque ut objectum quod, sed solum ut conditio sine qua non.

Ad exemplum de bruto, nego antecedens, color siquidem eo casu conjungitur bruto per visionem tanquam per adeptionem, & ideo necesse est visionem esse objectum quod suae delectationis, & ad hoc satis est visionem cognosci ab eo sensu interno, ad quem pertinet cognoscere operationes sensuum externorum, quod tribui à Philosophis solet sensui communi.

SECTIO QUARTA.

Quae sit ratio formalis, sub qua Spes ut distincta ab aliis virtutibus suum objectum respicit.

I. Dicunt aliqui Deum sub ratione ardui esse objectum formale Spei.

PRIMUS dicendi modus est objectum proprium Spei ultimò constitutum cum sua ratione formali sub qua, esse quidem Deum visum, non sub ratione boni, sed sub ratione ardui, excellentis, & gloriosi: ita Divus Bonaventura

in 3. d. 26. art. 7. quaest. 4. Durandus ibidem quaest. 3. num. 6. quoad rationem sub qua, & Richardus art. 4. quaest. 1. quamvis dicat arduitatem non consistere in difficultate quoad adeptionem, sed in excellentià bonitatis.

Ratio, quam suae opinionis reddunt hi auctores, est: ad hoc namque infunditur nobis Spes, ut per illam mens erigatur ad superandam arduitatem, quae reperitur in consecutione finis, quem intendimus. Confirmatur, nam hac conditione addita bono ut differentià essentiali limitante, intelligitur sufficienter constitutum proprium Spei, ergo &c.

Secunda sententia est, Deum sub ratione misericordiae, liberalitatis & potentiae esse objectum Spei. Fundamentum hujus sententiae sumitur ex Concilio Tridentino sess. 6. cap. 6. ubi ait peccatores convertendo se ad divinam misericordiam, in Spem erigi, ergo motivum formale sperandi est divina misericordia. Hinc saepe in Scripturâ Spes nostra tribuitur promissionibus Dei: Psalm. 118. Respondebo exprobrantibus mihi verbum, quia speravi in sermonibus tuis, & rursus: Memor esto verbi tui servo tuo, in quo mihi Spem dedisti. Divus Thomas etiam quaestione unicâ de Spe, quae est 7. de spirit. creatoris art. 1. ait: Sicut formale objectum Fidei, est veritas prima, per quam sicut per quoddam medium assentimur eis, quae creduntur, quae sunt materiale objectum Fidei; ita etiam formale objectum Spei est objectum divinae potestatis (intellige saltem praesuppositivè, ut infra) propter quod tendit motus Spei in bona sperata, quae sunt objectum materiale Spei.

Probatur secundò: quantumcumque enim quis sit potens conferre bonum, si non sit liberalis, & misericors, non poterit res illa ab eo sperari, quia non necessariò facit omne quod potest, sed quae liberè statuit, vel promittit, & è contra licet sit liberalis, si non sit potens conferre, non poterit ab illo aliquid sperari, ergo Deum esse liberalem & potentem ad conferendum id quod speratur, est objectum Spei, quod ex utroque coalescit, sicut in materiâ de Fide dixi veracitatem ex scientiâ & bonitate consistere: non est autem potens Deus hujusmodi bona conferre, nisi prout est omnipotens, ergo.

Tertia sententia est aliorum, qui aiunt Deum sub ratione justitiae & fidelis esse objectum formale Spei. Fundamentum est, quia collatio beatitudinis est corona Justitiae, & praemium laborum, quod promittit Deus, qui non mentitur, ergo motivum sperandi beatitudinem est Justitia, quae Deus unicuique dat secundum merita, & fidelitas, per quam promissa complet.

Quarta sententia eorum est, qui putant hoc objectum esse Deum ut summum bonum nostrum, amabile amore concupiscentiae, & quasi in amantissimum commodum: ita Scotus in 3. d. 26. quaest. unicâ, §. Ad quaestionem vero, ubi propterea docet ex Divo Anselmo de casu Diaboli. c. 4. actum Spei esse desiderium voluntatis prout habet affectum commodi, id est prout respicit Deum non ut est bonus in se, sed ut bonum est, & quasi commodum nostrum. Idem docet Gab. quaest. unicâ, art. 1. §. Pro quo nota: & art. 2. in probatione 2. & 3. conclusionis, Major 3. d. 23. quaest. 1. Almai in principio moral. tractatu 2. cap. 7. Medina 1. 2. quaest. 62. artic. 3. Suarez 3. parte, tom. 1. quaest. 7. in com. art. 4. ante disput. 19. & docti quidam recentiores. Imo Divus Thomas art. 6. ubi in hoc distinguit Spem à Charitate,

II. Ratio cur affirmet nonnulli in Funda Spei ad superandam difficultatem.

III. Plurimè alii Deum sub concepta misericordia constitutere objectum formale Spei.

Probatur ex Concilio Tridentino.

Dicitur quoddam S. Thoma.

IV. Potentia sit liberalitate, & liberalitas sine potentia prout praesupponit.

V. Asserunt nonnulli Deum ut justum & fidelem esse objectum formale Spei.

VI. Dicunt alii Deum ut summum bonum nostrum constitutere hoc objectum.

Differentia inter Spem & Charitatem à Divo Thoma assignata.